

Efe Aydar

Cennete
Gideceksem
Cehennemim de
Gelmeli

 Doğan
SoLibri

Efe Aydar, 08 Mart 1976'da İstanbul'da doğdu.

İlk, orta ve lise eğitimini İstanbul, Şişli Terakki Lisesi'nde, üniversiteyi ise Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık bölümünde okudu.

Okuldan sonra bir dönem İtalya, Cenova'da yaşadı ve iç mimar olarak çalıştı.

Yurda döndü ve iç mimarlık yapıyor.

Evli ve bir kız çocuk babasıdır.

Cennete Gideceksem
Cehennemim de Gelmeli

CENNETE GİDECEKSEM CEHENNEMİM DE GELMELİ

Yazan: Efe Aydar

Editör: Handan Akdemir

Yayın hakları: © Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Kasım 2021 / ISBN 978-625-8474-03-9

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Gökçen Yanlı Atmaca

Kapak fotoğrafı: Koray Birand

Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.

15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL

Tel: (212) 515 49 47

Sertifika no: 45464

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Cennete Gideceksem Cehennemim de Gelmeli

Efe Aydar

Zeynep'e...

Ben ve ben...

Biz ikimiz birbirimizle hiçbir zaman arkadaş olmayacağız.
Konforlu alanlarımızda yaşamayı tercih edecek, yaşaya yaşaya ölmek varken, biz öle öle yaşayacağız.

Sorgusuz sualsiz itaat etmeyi tercih ederek intibak ettiğimiz bu hayatı, konformizmi benimseyeceğiz.

Sıradanlığın ve vasatlığın bizden önce de defalarca yazılmış kitabını bir kez de biz yazacağız.

Ayrı ayrı, tek tek. Ama sonuçları aynı.

“Ben dostum” ve ben, âşık olacağımız konfor alanlarımızı inşa edeceğiz.

Ve her gün, her bir yeni gün, buna saf saf hayran olacak ve kendimizi kandırmanın *master*'ını yapacağız.

Bunu ikimiz yapacağız.

Önce biraz ben, sonra da ben.

00.

Herhangi bir şeyi yazmaya – ne zaman, nerede ve neden başladığımı tam olarak hatırlamıyorum ama hiç yoksa en az on yıl öncesine kadar gider. Bir iki çelimsiz denemeden sonra bırakmamla... Ama aslında ne zaman Enis Batur'un, "Yazmayı düşündüğün bir kitap varsa anla ki o kitap yazılmaya başlanmıştır" (üç aşağı beş yukarı bu minvaldeydi) cümlesini kitaplarından birinde okudum; işte o an beynim kelimeleri kasmaya başladı. Nereye? Boşluğa. Kâğıda ya da klavyeye değil. Bu da yaklaşık dört ya da beş yıl öncesine denk gelir. Tek bir kelime dahi yazmadım. Batur üstat aynı önermesinde Eduardo Galeano'yu örnek veriyordu. "Yazmak mı istiyorsun, Galeano'yu örnek al, her gün tek bir cümle ya da tek bir satır yaz, bak yılın sonunda nasıl da üç yüz altmış beş sayfalık bir kitabın oluyor" diyordu. Bunun üzerine Enis Batur'un vizyonunu, Galeano üstadın içerik anlayışını ve en sonunda da Selçuk Altun'un *Kitap İçin*'inde yıllardır kullandığı maddeleme tekniğini hiç utanmadan kopyalamaya karar vererek bu küçük ama benim için anlamlı girişimimi başlatıyorum.

Yukarıda saydığım 3'lünün affına sığınarak.

Peki bir insan neden yazmak ister durup dururken? Yıllar yılı içinde biriktirdiklerini artık taşıyamaz olup, ilkbaharda açan çiçekler gibi açmak istediği için mi? Kendim için sanmam. Kendi çapımda daha çok belamı aramak için olabilir. Benim için konfor alanımdan çıkmanın en kestirme yolu yazmak. Yazmayı bildiğim için değil, istediğim için. İç mimarlık pratiğinde, özellikle otel projelerinde yoğun bir "narrative" çalışması yaparız müşterilerle. Projenin konseptinin ana fikri gibi de düşünebilirsiniz. Bu yazıların *narrative*'i için de hayattan, kitaplar ve edebiyattan, sıradan anılardan, yolculuklar, cesaret ve meydan okumadan cebime azar

azar yerleştirdim. Bu kuruşları harcamaya özen göstereceğim.

Peki ama neden? Belli ki arkalarda bir yerlerde, geçmişte, çözülmemiş bir şeyler var. Halledilememiş ve üstesinden gelinememiş. Tüm bunlara meydan okumak için de konforsuz bir alan lazımmış ve o alan da satırların arasındaymış. Satır aralarında gizli. Bela aramaktan kastım bu.

Bir şeyleri kendine dert edinirsen oluyor, bunu tecrübe edecek kadarını gördüm hayatta. Yazmasam ölecektim diyemesem de, kendime karşı fazladan bir sorumluluğum var, onu da yerine getirmeliyim.

01.

Bir insanın, hiç çekinmeden, gayet rahat, gözünü karartarak sevdiği için yalan üstüne yalan söyleyebileceğini genç yaşında bir kadından öğrenmiştim. Hele ki, bu sevilen kişi, kişinin kendisiyse, yalanın büyüklüğünün devasa boyutlara ulaşabileceğini de. Zamandan ve mekândan bağımsız. Bu harikulade yalan söylendiği andan itibaren bir alanı da yanında getiriyordu. Konfor alanını... Konforu ve onun biricik ve insanı yavaş yavaş boğan alanını.

Konfor alanı, insanın kendi elleriyle ördüğü bir rutinler bütünüdür hayali fiziksel tanımıdır. Günlük hayatın genel geçer rutinlerini hayatın akışına da kapılarak kendi kendimize kurgular sonra da bu aynılık içinde güvenle yaşamaya gayret ederiz. Burada kilit kelime "güven"dir. Her gün yürümeyi tercih ettiğimiz yollar, kullandığımız kestirmeler, alışveriş ettiğimiz o market, tünediğimiz bar... Bunların

hepsi bize sonsuz güven duygusunu sağlasın diye, yine bizim oluşturduğumuz sıkıcı üçgenlerdir. Yabancı her zaman bilinmez ve tehlikelidir.

Gelgelelim hayat böyle bir şey midir pek emin değilim. Özellikle hayatın kestirilemezliğini göz önüne alırsak, safça ve iyi niyetlerle oluşturmaya çalıştığımız bu üçgenler bir küçük darbeyle bir anda kumdan kale gibi yıkılır ve yaşam denen o gladyatörler arenasını tüm ihtişamıyla gözlerimizin önünde şaha kalker.

İş hayatını mesela, kendi başına pek de konforlu bir alan değildir. İş hayatının öğretisi, çalışanı da çalıştırını da her daime zorlamak ve kendini aştırmak üstüne kuruludur. Her zaman daha iyisini ve daha güzelini yapabileceğimiz dikte edilir; yapmazsak da oyunun dışında kalacağımız. Korkarım ki bu dikte, bugüne kadar tecrübe edebildiğim kadarıyla fazlasıyla gerçektir. İş hayatında yaratmaya çalıştığımız konfor alanları tekensiz ve kendi kontrolümüzün dışında, özel hayatta ise biraz daha kontrol edilebilir görünmektedir.

Konfor alanını terk etmeyen kişi, çorak ama güven altına alınmış topraklarda hayatını devam ettirebilir. Ekip biçilecek bir şeyler olmadan ama güvenle ve güvende.

Geçtiğimiz gün gazetede bir habere denk geldim. Eski TV yıldızı bir hanım kızımız kendini bulmak, kendini gerçektirmek için, kim bilir belki de hidayete ermek için taa Avustralya'nın balta girmemiş ormanlarına gitmiş.

Orada aç kalmış, toprağı yatak, gökyüzündeki yıldızları da yorgan yapmış kendine. Bu kadar masrafa, sıkıntıya ne gerek vardı acaba bilemedim.

Her gün ne yap ne et, kırk sayfa kitap oku, bak o zaman nasıl eriyorsun önce kendinin, sonra da evrenin sırlarına. Kitapların o ilham verici, yıkıcı gücünü bir tatmayagör, geriye ne yalan kalıyor, ne konfor ne de alan.

İnsan tuhaf.

02.

Hayatı daha iyi anlamak için önce partileri anlamak lazım. Sakinlikle katıldığın ama bir süre sonra kendinden geçmeye başladığın ve kendinle ilgili, kendine bile itiraf etmeye çekindiğin her şeyi, hiç tanımadığın birinin kulağına kusarken bulduğun gibi. Güzel tarafı da seni dinleyenin –ya da dinlemiş gibi yapanın– seni hiç mi hiç yargılamaması gibi.

Ama sonra...

Ertesi sabah, pişmanlıklar içinde bomboş gözlerle duvara bakarken içini yakan o tatsız itirafların ve neredeyse hatırlayamadığın, zaten karanlık gecenin flu fotoğrafları...

Hayat yolculuğu da az çok bu formül etrafında dönüyor sanırım.

– Evet çılgıncaydı ama biraz dursak ve sakinleşsek mi?

– Neden itiraf ettim ki?

“Bir centilmen, partiyi ne zaman terk etmesi gerektiğini bilir” demişler ya! Çok doğru demişler. Hayat yolculuğunda partiyi – partileri ne zaman terk etmemiz gerektiğini acilen öğrenmemiz lazım.

03.

Serseri esas oğlanda hemen kendini bul. Avanak romantizmi, sigara tüttürmesi, gerçekleştirilemeyecek programlar yapıp gerçekleştirilememesi, her canı sıkıldığında viskiye sarılması ve metropol tutkusuyla seni senden alsın.

Yarım akıllı kız arkadaşımı faytonda bırakıp “Ben şehirde kalıyorum, yaşamak için oksijene değil karbonmonoksite ihtiyacım var” diyecek kadar delikanlı olsun.

Sonunda da Carlyle Otel’de, piyanonun başına oturup tıngırdattığı sırıf o sahne için kitap yazılsın.

A Rainy Day in New York, şimdiye dek izlediğim en iyi Woody Allen değil ama en iyi romantize komedi filmi.

Bu dünyayı romantikler kurtaracak, o belli oluyor.

04.

Enis Batur üstada göre, herkesin yazılmamış bir kitabı varmış. Benim bir kütüphane dolusu var. Yemin edebilirim!

05.

Günlük okumayı çok seviyorum. Hatta sadece bunları okumak istiyorum.

Ayıp biliyorum ama hem milletin hayatını dikizliyorsun hem de baya baya dedikodu topluyorsun.

Zahmetsiz, eylemsiz.

Bir de ne zaman bunları okumaya koyulsam hep hayranlık duyduğum birinin olmayan günlüğünü okuduğumu hayal ederim.

Sen kimin günlüğünü okumak isterdin?

06.

Kitapçı rafları birbirinden kötü “kişisel gelişim” kitaplarıyla dolu.

Bunları okuyup başarı ve zenginliğin anahtarını hap gibi alacağımı düşünen biz avanakların sayesinde.

Tüm rafları temizleyelim, hepsini alaşağı edelim. Ve geriye tek bir tanesini bırakalım.

O tek “kişisel gelişim kitabı” da Miles Davis’in otobiyografisi olsun.

Bunu okuyalım, ondan sonra anlayalım strateji neymiş; hepsi bağımlı, üşütük dâhiler nasıl itinayla yönetilip hizaya getirilirmiş; en iyisi için en iyilerle nasıl çalışılmış. “Gelişim nasıl bu kadar kişiselleştirilirmiş” öğrenelim.

Büyüksün Miles Baba!

07.

Hayatlarımız için bir hedef belirleyeceksek, on yıllık zaman dilimi bana ilham verici geliyor. İngilizcede *decade* dedikleri.

On yıllık bir ilişki, aynı şirkette onuncu yıl...

On yıl içinde kotarılmış ve devam ettirilecek uğraşlar.

On yıllar, ışık dolu olabilir.

08.

Gelmiş geçmiş en büyük caz sanatçılarından John Coltrane'in büyükbabası kilisenin papazıymış. Haliyle etkisini ailesine de akıtmış büyükbabamız. Coltrane'in başyapıtları *A Love Supreme*'ler falan hep, o Tanrı sevgisiymiş. Her dinlediğimde ben de, bu nasıl bir derinlik diye kendi kendimi yiyip bitiriyordum.

Ne inanç, ne sevgiymiş.

Coltrane'i Coltrane yapmış.

Benim iki büyükbabam da bırak camiye imamlığı...

Büyükbaba dua için cemaatini kilise çanlarıyla çağırırken, torunu beni saksafonuyla davet ediyor.

09.

Los Angeles'lı yaramaz kız ve yazar, Eve Babitz'in, *I Used To Be Charming* kitabında yazdığına göre, Francis Ford Coppola, *The Godfather Part II*yu bitirdikten sonra, film işlerine biraz ara verip San Francisco'da radyo programı yapmayı düşünüyormuş ama sonradan proje gerçekleşmemiş.

Aslında güzel olurmuş.

"İyi geceler Bay Area, ben sunucunuz Francis. Bu akşam biraz sinema sanatından konuşacağız..!"

10.

Günümüzün moda uğraşı “içerik yaratmak”. Herkesler bir telaş hababam içerik yaratma peşinde. *Online* içerikler, dijital içerik platformu, içerik yaratıcıları...

Geçen hafta kısa bir iş için Kapalıçarşı'ya düştü yolum. İçerik yaratımının daha üst bir noktası olmadığına ve olamayacağına galiba emin oldum. Sadece malla, emtiayla değil, kullanılan dil ve zaman yönetimiyle de... Tavsiye ediyorum.

11.

“Kelimeler yanlış yazıldığında daha güzeller”.
Charles Bukowski *On Writing* kitabında bunu söylüyor.

Katılıyorum.

Yanlış yazılmış olan daha güzel.

Yanlış söylenen daha yaratıcı.

Yanlış yaşanan daha cüretkâr.

İlerisi için daha güzelini ve doğrusunu vaat etmesiyle de ayrıca heyecan verici.

Antonio Porchia “Boşluğu ancak doldururken fark ediyoruz” demiş. *Cennete Gideceksem Cehennemim de Gelmeli* de öylesine kışkırtıcı ve elzem bir kitap.

Selçuk Altun

Ne zaman ki iblis sandığımız melekler sahneye çıkıyor o zaman uyanıyoruz derin uykumuzdan. Ancak o vakit farkına varıyoruz. Biraz geç bir uyanış oluyor ama olsun. Her uyanış hiç uyanmamaktan çok daha iyi değil midir?

Efe Aydar denenmemiş bir şeyi deniyor bu kitapta. 365 gün için, her güne bir madde yazarak bir tür sofistike günlük bırakıyor elimize. Rafine, yüksek entelektüel, bazen muzip bazen şeytanın avukatı bir yazarla tanıştığımızı anlıyoruz. Kitaplardan, filmlerden, kültür dediğimiz kavramı şekillendiren ikonik isimlerden ilhamlar da var bu kitapta, keskin bir zekânın ürünü, öznel alternatif sözlük maddeleri de.

Özetle cennet de burada cehennem de...

tavsiye edilen
KDV'siz
satış fiyatı

₺ 39

ISBN 978-625-8474-03-9

9 786258 474039

**Doğan
SoLibri**